

Rosh Chodesh Nissan 5781

"MIRROR, MIRROR ON THE WALL" SNOW WHITE & THE SEDER PLATE

Women & Mirrors I

ספר שמות פרק לה

כא ויבאו, כל-איש אשר-נשא לבו; וכל אשר נדבה רוחו אתו, הביאו את-תְרוּמַת יְהוָה לְמִלְאֲכַת אֵהָל מוֹעֵד וְלִכְל-עֲבֹדָתוֹ, וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ. כב ויבאו הַאֲנָשִׁים, עַל-הַנָּשִׁים; כל נְדִיב לֵב, הִבִּיאוּ חָח וְנִזְמָם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל-כְּלִי זָהָב, וְכָל-אִישׁ, אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֹת זָהָב לַיהוָה. כג וְכָל-אִישׁ אֲשֶׁר-נִמְצָא אֹתוֹ, תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי--וְנִשְׁשׁ וְעִזִּים; וְעֹרֹת אֵילָם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים, הִבִּיאוּ. כד כָּל-מְרִים, תְּרוּמַת כֶּסֶף וְנַחֲשֵׁת, הִבִּיאוּ, אֵת תְּרוּמַת יְהוָה; וְכָל אֲשֶׁר נִמְצָא אֹתוֹ עִצֵּי שֹׁטִים, לְכָל-מִלְאֲכַת הָעֲבֹדָה-- הִבִּיאוּ. כה וְכָל-אִשָּׁה חַכְמַת-לֵב, בְּיָדֶיהָ טוֹב; וַיִּבְיֵאוּ מִטוֹה, אֶת-הַתְּכֵלֶת וְאֶת-הָאַרְגָּמָן, אֶת-תוֹלַעַת הַשָּׁנִי, וְאֶת-הַשֵּׁשׁ. כו וְכָל-הַנָּשִׁים--אֲשֶׁר נָשָׂא לְבָן אֶתְנָה, בְּחַכְמָה: טוֹב, אֶת-הָעִזִּים. כז וְהַנְּשָׂאִם הִבִּיאוּ--אֵת אֲבְנֵי הַשֵּׁהָם, וְאֵת אֲבְנֵי הַמְּלֵאִים: לְאַפֹּד, וְלַחֲשׂוֹן. כח וְאֶת-הַבֶּשֶׂם, וְאֶת-הַשֶּׁמֶן: לְמָאוֹר--וּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. כט כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה, אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֶתָּם, לְהִבְיֵא לְכָל-הַמִּלְאָכָה, אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד-מֹשֶׁה--הִבִּיאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל נְדָבָה, לַיהוָה.

רמב"ן על ספר שמות פרק לה פס' כב

וטעם ויבאו האנשים על הנשים בעבור כי הנדבה בתכשיטין היא מצויה אצל הנשים יותר, וכלן היו להן, ופרקו נזמיהן וטבעותיהן מיד, ובאו תחלה, והאנשים אשר נמצאו להם הביאו עמהם, כי טעם על הנשים שהן היו שם בראשונה והאנשים נטפלו להן.

ספר שמות פרק לו

ד ויבאו, כל-הַחֲכָמִים, הַעֲשִׂים, אֵת כָּל-מִלְאֲכַת הַקֹּדֶשׁ--אִישׁ-אִישׁ מִמִּלְאָכָתוֹ, אֲשֶׁר-הִמָּה עֲשִׂים. ה וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר, מְרַבִּים הָעָם לְהִבְיֵא, מִדֵּי הָעֲבֹדָה לְמִלְאָכָה, אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ. ו וַיִּצְוּ מֹשֶׁה, וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחֲנֶה לֵאמֹר, אִישׁ וְאִשָּׁה אֵל-יַעֲשׂוּ-עוֹד מִלְאָכָה, לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ; וַיִּכְלָא הָעָם, מִהִבְיֵא. ז וְהַמִּלְאָכָה, הִיְתָה דַּיִם לְכָל-הַמִּלְאָכָה--לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ; וְהוֹתֵר.

ספר שמות פרק לח

א וַיַּעַשׂ אֶת-מִזְבַּח הָעֹלָה, עִצֵּי שֹׁטִים: חֲמֵשׁ אַמּוֹת אָרְכוֹ וְחֲמֵשׁ-אַמּוֹת רָחְבוֹ, רְבוּעַ, וְשֵׁלֶשׁ אַמּוֹת, קָמְתוֹ. ב וַיַּעַשׂ קַרְנֹתָיו, עַל אַרְבַּע פְּנֵיתָיו--מִמָּנֹה, הָיוּ קַרְנֹתָיו; וַיִּצַּף אֹתוֹ, נַחֲשֵׁת. ג וַיַּעַשׂ אֶת-כָּל-כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ, אֶת-הַסִּירֹת וְאֶת-הַיָּעִים וְאֶת-הַמְזֻרְקֹת, וְאֶת-הַמְזֻלְגֹת, וְאֶת-הַמַּחֲתֹת; כָּל-כְּלֵי, עֲשֵׂה נַחֲשֵׁת. ד וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכָּבֵד, מַעֲשֵׂה רִשֵׁת נַחֲשֵׁת, תַּחַת כַּרְכָּבוֹ מִלְמַטָּה, עַד-חֲצָיו. ה וַיִּצַּק אַרְבַּע טַבַּעֲתַי, בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת--לְמִכְבַּר הַנַּחֲשֵׁת: בָּתִּים, לְבָדִים. ו וַיַּעַשׂ אֶת-הַבָּדִים, עִצֵּי שֹׁטִים; וַיִּצַּף אֹתָם,

נחשת. ז. ויבא את-הבדים בטבעת, על צלעת המזבח, לשאת אתו, בהם; נבוב לחת, עשה אתו. { ח ויעש, את הפיור נחשת, ואת, בנו נחשת--במראת, הצבאת, אשר צבאו, פתח אהל מועד.

רש"י שמות פרשת ויקהל - פקודי פרק לח

(ח) במראת הצובאת - בנות ישראל היו בידן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן, מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים. כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה וזקקות להם, ומתעברות ויולדות שם, שנאמר (שיר השירים ח ה) תחת התפוח עוררתיך, וזהו שנאמר במראות הצובאות. ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו, להשקות ממים שבתוכו את שקנא לה בעלה ונסתרה, ותדע לך, שהן מראות ממש, שהרי נאמר (שמות לח כט ל), ונחשת התנופה שבעים ככר וגו', ויעש בה וגו', וכיור וכונו לא הוזכרו שם, למדת שלא היה נחשת של כיור מנחשת התנופה, כך דורש רבי תנחומא, וכן תרגם אונקלוס במחזית נשיא, והוא תרגום של מראות מירדודיר"ש בלעז [מראות]. וכן מצינו בישיעה (ישעיה ג כג) והגליונים מתרגמין ומחזיתא:

רש"י במדבר פרק ה

(יז) מים קדשים - שקדשו בכיור, לפי שנעשה מנחשת מראות הצובאות, וזו פרשה מדרכיהן שהיו נבעלות לבעליהן במצרים תחת התפוח, וזו קלקלה לאחר, תבדק בו:

שיר השירים פרק ב

(א) אני חבצלת השרון שושנת העמקים
(ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות
(ג) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי
(ד) הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה
(ה) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני

שיר השירים פרק ח

(ה) מי זאת עלה מן המדבר מתרפקת על דודה תחת התפוח עוררתיך שמה חבלתך אמך שמה חבלה ילדתך:

במדבר רבה (וילנא) פרשת פינחס פרשה כא

י ותקרבה בנות צלפחד אותו הדור היו הנשים גודרות מה שאנשים פורצים שכן את מוצא שאמר להן אהרן (שמות לב) פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם ולא רצו הנשים ומיחו לבעליהן שנאמר ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב וגו' והנשים לא נשתתפו עמהן במעשה העגל וכן במרגלים שהוציאו דבה (במדבר יד) וישבו וילינו עליו את כל העדה ועליהם נגזרה גזירה שאמרו לא נוכל לעלות אבל הנשים לא היו עמהם בעצה שכתוב למעלה מן הפרשה (שם/במדבר/כו) כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה איש ולא אשה על מה שלא רצו ליכנס לארץ אבל הנשים קרבו לבקש נחלה בארץ לכן נכתבה פרשה זו סמוך למיתת דור המדבר שמשם פרצו האנשים וגדרו הנשים

Women & Apples II

שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה א

יב ד' גזירות גזר פרעה עליהם, בתחלה גזר וצוה לנוגשין שיהיו דוחקין בהן כדי שיהיו עושין הסכום שלהן, ולא יהיו ישינין בבתיהם, והוא חשב למעטן מפריה ורביה, אמר מתוך שאינן ישינין בבתיהם אינן מולידין, אמרו להן הנוגשים, אם אתם הולכין לישן בבתיכם עד שאנו משלחין אחריכם בבקר, היום עולה לשעה ולשתיים ואין אתם משלימין את הסכום שלכם, שנאמר והנוגשים אצים לאמר וגו', והיו ישינין על הארץ, אמר להן האלהים, אני אמרתי לאברהם אביהם שאני מרבה בניו ככוכבים, דכתיב (בראשית כב) כי ברך אברך והרבה ארבה וגו', ואתם מתחכמים להן שלא ירבו, נראה איזה דבר עומד או שלי או שלכם, מיד וכאשר יענו אותו כן ירבה וגו', דרש ר"ע בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים, ומה עשו בשעה שהיו הולכות לשאוב מים, הקדוש ברוך הוא מזמן להם דגים קטנים בכדיהן ושואבין מחצה מים ומחצה דגים, ומוליכות אצל בעליהן ושופות להם שתי

קדרות אחת של חמין ואחת של דגים, ומאכילות אותן ומרחיצות אותן וסכות אותן ומשקות אותן, ונזקקות להם בין שפתים, שנאמר (תהלים סח) אם תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה בכסף בשכר ששכבו בין שפתים זכו ישראל לביזת מצרים, שנאמר כנפי יונה נחפה בכסף, וכיון שמתעברות באות לבתיהן, וכיון שהגיע זמן מולידיהם הולכות ויולדות בשדה תחת התפוח, שנאמר (שיר/השירים/ ח) תחת התפוח עוררתיך, והקב"ה שולח מלאך משמי מרום ומנקה אותם ומשפר אותם כחיה זו שמשפרת את הולד, שנאמר (יחזקאל טז) ומולדותיך ביום הולדת אותך וגו', ומנקט להם שני עגולין אחד של שמן ואחד של דבש, שנאמר (דברים לב) ויניקהו דבש מסלע וגו', וכיון שמכירין בהן המצריים רצו להרגם, ונעשה להם נס ונבלעין בקרקע, ומביאין שוורים וחורשין על גביהן, שנאמר (תהלים קכט) על גבי חרשו חורשים, ולאחר שהולכין מבצבצין ויוצאין כעשב השדה, שנאמר (יחזקאל טז) רבבה כצמח השדה נתתיך וגו', וכיון שמתגדלין באין עדרים עדרים לבתיהם, שנאמר (שם/יחזקאל ט"ז) ותבאי בעדי עדיים, אל תקרי בעדי עדיים, אלא בעדרי עדרים, וכשנגלה הקדוש ברוך הוא על הים, הם הכירוהו תחלה שנאמר (שמות טו) זה אלי ואנוהו.

סוטה יא ע"ב

דרש רב עוריא בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים בשעה שהולכות לשאוב מים הקדוש ברוך הוא מזמן להם דגים קטנים בכדיהן ושואבות מחצה מים ומחצה דגים ובאות ושופתות שתי קדירות אחת של חמין ואחת של דגים ומוליכות אצל בעליהן לשדה ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן ונזקקות להן בין שפתים שנאמר אם תשכבון בין שפתים וגו' בשכר תשכבון בין שפתים זכו ישראל לביזת מצרים שנאמר כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקק חרוץ וכיון שמתעברות באות לבתיהם וכיון שמגיע זמן מולדיהן הולכות ויולדות בשדה תחת התפוח שנאמר תחת התפוח עוררתיך וגו'

ספר שמות פרק א Labor Laws & Labor Laws

- (ח) וַיִּקַּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף:
 (ט) וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעִצּוֹם מִמֶּנּוּ:
 (י) הֲבֵה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ:
 (יא) וַיִּשְׁמְעוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְלָתוֹ וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פַּתֵּם וְאֶת רַעַמְסֵס:
 (יב) וּכְאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 (יג) וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ:
 (יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֵה אֶת כָּל עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֹךְ:
 (טו) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵדַת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שָׁם הָאִחֶת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוּעָה:
 (טז) וַיֹּאמֶר בְּיַלְדָּכֶן אֶת הָעִבְרִית וְרֵאִיתֶן עַל הָאֲבָנִים אִם בֵּן הוּא וְהַמֶּתֶן אֹתוֹ וְאִם בַּת הוּא וְחָיָה:
 (יז) וַתִּירָאן הַמִּילֵדַת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כְאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיֶינן אֶת הַיְלָדִים:
 (יח) וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵדַת וַיֹּאמֶר לָהֶן מְדוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיֶינן אֶת הַיְלָדִים:
 (יט) וַתֹּאמְרֶן הַמִּילֵדַת אֶל פְּרַעֲהָ כִּי לֹא כָנְשִׁים הַמִּצְרִית הָעִבְרִית כִּי חַיֹּת הִנֵּה בְּטָרָם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמִּילֵדַת וַיִּלְדוּ:
 (כ) וַיִּיטֵב אֱלֹהִים לְמִילֵדַת וַיִּרְבַּ הָעָם וַיַּעֲצְמוּ מְאֹד:
 (כא) וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמִּילֵדַת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים:
 (כב) וַיִּצּוּ פְרַעֲהָ לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוד הַיִּאֲרָה תִשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תַּחֲיֶינן:

רמב"ו על שמות פרק א פסוק י

(י) הבה נתחכמה לו לא ראה פרעה וחכמי יועציו להכותם בחרב, כי תהיה בגידה גדולה להכות חנם העם אשר באו בארץ במצות המלך הראשון וגם עם הארץ לא יתנו רשות למלך לעשות חמס כזה, כזה, עמהם הוא מתייעץ, ואף כי בני ישראל עם רב ועצום ויעשו עמהם מלחמה גדולה אבל אמר שיעשו דרך חכמה שלא ירגישו ישראל כי באיבה יעשו בהם, ולכך הטיל בהם מס, כי דרך הגרים בארץ להעלות מס למלך כמו שבא בשלמה (מ"א ט כא) ואחרי כן צוה בסתר למילדות להרוג הזכרים על האבנים, ואפילו היולדות עצמן לא ידעו בהם

ספר שמות פרק א

(יא) וַיִּשְׁמְעוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְלָתוֹ וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פַּתֵּם וְאֶת רַעַמְסֵס: וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פַּתֵּם וְאֶת רַעַמְסֵס:	(יב) וּכְאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
--	---

	(יג) וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ: (יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֶמֶר וּבְלִבְנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדָה אֶת כָּל עֲבֹדְתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ:
(יז) וַתִּירָאֵן הַמִּילָדָת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מִלֶּךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים: (יח) וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַמִּילָדָת וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוּעַ עָשִׂיתֶן הַדְּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים: (יט) וַתֹּאמְרֵן הַמִּילָדָת אֶל פְּרַעֲהַ כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרַיִת הַעֲבֵרִית כִּי חַיּוֹת הֵנּוּ בְטָרִם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמִּילָדָת וַיִּלְדוּ: (כ) וַיִּיטֹב אֱלֹהִים לַמִּילָדָת וַיִּרְבַּ הָעָם וַיַּעֲצְמוּ מֵאֵד: (כא) וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמִּילָדָת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים:	

ספר שמות פרק ב

- (א) וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֹוִי:
(ב) וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתַּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים:
(ג) וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצִּפְנֵנו וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת גֹּמָא וַתַּחְמְרָהּ בַּחֲמֶר וּבַצִּפְתָּ וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשֶׂם בְּסוּף
עַל שִׁפְתֵי הַיָּאֵר:
(ד) וַתַּתְּצַב אַחֲתוֹ מֵרַחֵק לְדַעַה מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ:
(ה) וַתֵּרֶד בַּת פְּרַעֲהַ לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר וַנְעֻרְתֶּיהָ הִלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר וַתֵּרָא אֶת הַתַּבָּהּ בַּתּוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח
אֶת אִמָּתָהּ וַתִּקְחָהּ:
(ו) וַתִּפְתַּח וַתֵּרָא הוּא אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעֶר בְּכַה וַתַּחֲמַל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיִּלְדֵי הַעֲבָרִים זֶה:
(ז) וַתֹּאמֶר אַחֲתוֹ אֶל בַּת פְּרַעֲהַ הַאֲלֹף וַקְרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מִיִּנְקַת מִן הַעֲבָרִית וַתִּינַק לָךְ אֶת הַיֶּלֶד:
(ח) וַתֹּאמֶר לָהּ בַת פְּרַעֲהַ לְכִי וַתִּלְךְ הַעֲלֵמָה וַתִּקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד:
(ט) וַתֹּאמֶר לָהּ בַת פְּרַעֲהַ הַיְלִיכִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהִינֵקְהוּ לִי וְאֲנִי אֶתֶּן אֶת שְׂכָרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד
וַתִּנְיַקְהוּ:

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב/א

ויצו פרעה לכל עמו א"ר יוסי בר' חנינא אף על עמו גזר ואמר ר"י בר' חנינא שלש גזירות גזר בתחילה
אם בן הוא והמתן אותו ולבסוף כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו ולבסוף אף על עמו גזר וילך איש
מבית לוי להיכן הלך אמר רב יהודה בר זבינא שהלך בעצת בתו תנא עמרם גדול הדור היה כיון (שראה
שאמר) [שגזר] פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו אמר לשוא אנו עמלין עמד וגירש את
אשתו עמדו כולן וגירשו את נשותיהן אמרה לו בתן אבא קשה גזירתך יותר משל פרעה שפרעה לא
גזר אלא על הזכרים ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות פרעה לא גזר אלא בעוה"ז ואתה בעוה"ז
ולעוה"ב פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת אתה צדיק בודאי שגזירתך
מתקיימת שנאמר ותגזר ואמר ויקם לך עמד והחזיר את אשתו עמדו כולן והחזירו את נשותיהן

סוטה יב ע"ב

ותקח מרים הנביאה אחות אהרן וגו' אחות אהרן ולא אחות משה אמר רב עמרם אמר רב ואמרי לה
אמר רב נחמן אמר רב מלמד שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת עתידה אמי שתלד בן
שמושיע את ישראל וכיון שנולד משה נתמלא כל הבית כולה אור עמד אביה ונשקה על ראשה אמר
לה בתי נתקיימה נבואתיך וכיון שהטילוהו ליאור עמד אביה וטפחה על ראשה אמר לה בתי היכן
נבואתיך והיינו דכתיב ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו לידע מה יהא בסוף נבואתה:

The Apple on the Seder Plate III

משנה מסכת פסחים פרק י

(ג) הביאו לפניו, מטביל בחזרת, עד שמיגיע לפרפרת הפת. הביאו לפניו מצה וּחֲזֵרַת וּחֲרֹסֶת וּשְׁנֵי
תְּבִשִּׁילִין, אף על פי שאין חֲרֹסֶת מְצוּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק אָמַר, מְצוּה

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קטז עמוד א

אף על פי שאין חרוסת מצוה. ואי לא מצוה - משום מאי מייתי לה? - אמר רבי אמי: משום קפא....
רבי אלעזר ברבי צדוק אומר מצוה וכו'. מאי מצוה? רבי לוי אומר: זכר לתפוח. ורבי יוחנן אומר: זכר
לטיט, אמר אביי: הלכך צריך לקהוייה, וצריך לסמוכיה. לקהוייה - זכר לתפוח, וצריך לסמוכיה - זכר
לטיט. תניא כוותיה דרבי יוחנן: תבלין זכר לתבן, חרוסת זכר לטיט. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: כך
היו אומרים תגרי חרך שבירושלים: בואו וטלו לכם תבלין למצוה

THOUGH HAROSETH IS NOT A RELIGIOUS REQUIREMENT. Then if it is not a religious requirement, on what account does he bring it? — Said R. Ammi: On account of the kappa...R. ELEAZAR SON OF R. ZADOK SAID: IT IS A RELIGIOUS REQUIREMENT. Why is it a religious requirement? R. Levi said: In memory of the apple-tree; R. Johanan said: In memory of the clay.

Abaye observed: Therefore one must make it acrid and thicken it: make it acrid, in memory of the apple-tree; and thicken it, in memory of the clay. It was taught in accordance with R. Johanan: The condiments are in memory of the straw;

[and] the haroseth [itself] is a reminder of the clay. R. Eleazar son of R. Zadok said: Thus did the grocers cry, 'Come and buy ingredients for your religious requirements

רש"י-רשב"ם מסכת פסחים דף קטז עמוד א

זכר לתפוח - שהיו יולדות בניהן שם בלא עזב, שלא יכירו בהן מצריים, דכתיב: תחת התפוח עוררתך

(שיר /השירים/ ח)

לסמוכיה - להטיל ולכתוש בו הרבה, כדי שיהיה עב, וצריך לקהוייה - להטיל בו תפוחים ויין ומילתא
דאית בו קיוהא

צריך לקהוייה - זכר לתפוח, וצריך לסמוכיה - זכר לטיט

תבלין - ירקות שמטילין בחרוסת זכר לתבן, וחרוסת שכותשים בו הדק - זכר לטיט.

תוספות הרא"ש מסכת שבת דף כג ע"א

נשים חייבות בנר חנוכה שאף הם היו באותו הנס. הא לאו הכי פטירי משום דמצות עשה שהזמן
גרמה הוא, ואף על פי שתקנת חכמים היא כעין דאוריתא תקון, ופרש"י דעיקר הנס נעשה ע"י אשה
וכן ההיא דד' כוסות בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים וכן נמי במגילה היה הנס ע"י אסתר,
ומיהו בירושלמי יש נשים חייבות במקרא מגילה שאף הן היו בספק להשמיד להרוג ולאבד, ואף על גב
דמצות סוכה זכר לענני כבוד כדכתיב כי בסוכות הושבתי את בני ישראל ונשים היו באותו הנס ואינן
חייבות בסוכה, בשל תורה אין לחלק במצות סוכה לשאר מצוות.

Hi-Ho, Off to Work We Go IV

פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שיר השירים פרק ת, סימן ה

ה) מי זאת עולה מן המדבר. כשם שבגאולת מצרים יצאו אל המדבר, שנאמר (שמות טו, כב) ויצאו אל
מדבר שור, ומן המדבר נתעלו. כן לעתיד עתידין ישראל לצאת אל המדבר מפני הצרות שבארץ ישראל,
ולשם יתגלה להם אליהו, ויעלה אותם מן הארץ: מתרפקת על דודה. שיהיו מצטערין על ביאת משיח
מתי יגלה להם: תחת התפוח עוררתך. והקב"ה אומר להם מה לך מתרפקת הלא תחת התפוח
עוררתך בהיות אבותיכם במצרים ויוצאת בנות ישראל ויולדות בשדה תחת התפוח שמה חבלה אמך
אותך ו שמה חבלה ילדתך. וכשם שהייתם במצרים תחת העבוד ועשית אתם צבאות צבאות
והעלית אתכם מתוכם, כן אושיע אתכם מבין האומות

שיר השירים רבה (וילנא) פרשה א

רבי ברכיה ורבי"ל למה נמשלו ישראל כנקבה, מה נקבה זו טוענת ופורקת וטוענת ופורקת וחוזרת
ופורקת ושוב אינה טוענת, כך ישראל משתעבדין ונגאלין משתעבדין ונגאלין וחוזרין ונגאלין ושוב אין
משתעבדין לעולם, בעוה"ז על ידי שצרתן צרת נקבה יולדת הן אומרים שירה לפניו בלשון נקבה, אבל

לעוה"ב על ידי שצרתן אין צרת יולדת הן אומרים שירה בלשון זכר הה"ד (ישעיה כו) ביום ההוא יושר השיר הזה.

מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מסכתא דשירה פרשה א

כל השירות שעברו קרואות בלשון נקבה כשם שהנקבה יולדת כך התשועות שעברו היה אחריהם שעבוד אבל התשועה העתידה להיות אין אחריה שעבוד לכך קרואה בלשון זכר שנ' שאלו נא וראו אם יולד זכר מדוע ראיתי כל גבר ידיו על חלציו (ירמיה ל ו) שכשם שהזכר אינו יולד כך התשועה העתידה לבא לא יהא אחריה שעבוד שנ' ישראל נושע בה' תשועת עולמים לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד (ישעיה מה ז):

פירוש עץ יוסף (Enoch Zundel ben Joseph d. 1867)

שהצרות נמשלו לנקבה שיוולדת כי כן אחר צרה זו אע"פ שנושעו ממנה היתה באה אחרת ולכן אמרו שירות בלשון נקבות... לרמוז שעוד תבוא אחריה צרות. והבט וראה שכל הגאולות היו ע"י נקבה. כי גאולת מצרים אף שהיתה ע"י משה מ"מ בתיה בת פרעה שהצלתו מן המים וגדלתו נקראת הגאולה על שמה. וכן גאולת סיסרא ע"י דבורה ויעל אשת חבר הקיני. וכן גאולת אנטיוכוס ע"י אשה יהודית. וכן פורים ע"י אסתר. אבל לעתיד יהיה הגאולה מצד הזכר שהוא נצח ולכן יהיה הגאולה נצחית וקיימת. אבל כל הגאולות הראשונות הם בסוד ההוא שהיא נקבה

Snow White – Prince Charming V

ספר שמות פרק א

(כא) וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ הַמִּיֻלְדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים

ספר שמות פרק ב

(ג) וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצְּפִינוּ וְתִקַּח לוֹ תַבַּת גָּמָא וְתַחְמְרָהּ בַּחֲמֵר וּבְצִפְתָּ וְתִשָּׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וְתִשָּׂם בְּסוּף עַל שְׂפֵת הַיָּאֵר:

שמות פרק לה

(כב) ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב וכל איש אשר הניף תנופת זהב ליקוק (כג) וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים הביאו (כד) כל מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת יקוק וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבודה הביאו (כה) וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני ואת השש (כו) וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העזים

של"ה מסכת פסחים מצה שמורה

קפב. 'והיא שעמדה' כו'. קשה, דלעיל מזה מדבר הכל ממצרים, ועתה מדבר מכל דור ודור שעומדים עלינו לכלותינו. עוד קשה, 'צא ולמד' כו', זה היה קודם מצרים. עוד קשה, 'שבכל דור ודור עומדים כו' והקדוש ברוך הוא מצילנו' כו', מה מעליותא לא לכתב לא ו' ולא ה' (פסחים ה א), לא יעמדו עלינו ואז לא נצריך הצלה. במסכת סוטה (יא ב), דרש רב עזירא, בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים, בשעה שהלכו לשאוב מים הקדוש ברוך הוא מזמין להם דגים קטנים בכדיהן. קשה, מהו ענין המעשה הגדול הזה. כבר גילו רבותינו ז"ל (מכילתא בשלח שירתא א') ענין 'שירה חדשה' בלשון נקבה, הם הגאולות שעברו, ולעיתד 'שיר חדש' בלשון זכר. והוא סוד אור הישר ואור החוזר. כי אור הישר סוד עולם הזכר, ואור החוזר סוד [עולם] הנקבה. וזהו סוד קישוט הנקבה במראה, כי המראה הלשושה, כאשר מכה בה אור החמה, אז הוא אור החוזר כנראה לעין. וסוד הנקבה העליונה הוא רחם של ששים רבוא נשמות של ישראל, הפרים ורבים וידגו לרוב, כי נשמות הקדושות בסוד גלגולם רבים הם במקום טהרה כדגים. וזהו סוד 'אם את כל דגי הים יאסף להם' (במדבר יא, כב), ואסיפה נאמר בצדיקים. וכל זה רמז באלו הנשים הצדקניות שרצו להעמיד ששים רבוא נשמות, שאי אפשר לקבלת התורה זולתן, שכן בתורה ששים רבוא אותיות, שורש לששים רבוא נשמות. והיו מוליכות דגים ורואין במראה לטושה, כי זאת הגאולה היתה 'שירה חדשה', וב'מראות הצובאות' על ידי המראות העמידו צבאות ששים רבוא (שמות לח, ח, וברש"י), להמשיך שורש ששים רבוא הנשמות שברחם נקבה העליונה. ולעיתד יהיה 'שיר חדש' מעולם הזכר, כי נפלה בתולת ישראל ולא תוסיף לקום היא, דהיינו שהיא תלך לבית בעלה. אלא בעלה יקום ויקימנה, והוא ילך אליה כמו שכתוב (ישעיה ס, א) 'קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח' (עיין זהר ח"ג דף רנ"ז ע"א), וזהו אור ישר

מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה יד

ליל שמורים הוא ליי. בו נגאלו ובו עתידין להגאל. דברי רבי יהושע

הגדה של פסח

ברוך אתה ה', אלקינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, והגיענו ללילה הזה, לאכלו מצה ומרור. כן, ה' אלקינו ואלהי אבותינו, יגיענו למועדים ולרגלים אחרים, הבאים לקראתנו לשלום. שמחים בבגן עינך, וששים בעבודתך, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים (במוצאי שבת אומרים מן הפסחים ומן הזבחים), אשר יגיע דמם, על קיר מזבחך לרצון, ונודה לך שיר חדש על גאלתנו, ועל פדות נפשנו: ברוך אתה ה', גאל ישראל:

שיר השירים פרק א

(א) שיר השירים אשר לשלמה ב) ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דדיך מיין

רש"י שיר השירים פרק א

(ב) ישקני מנשיקות פיהו - זה השיר אומרת בפיה בגלותה ובאלמנותה מי יתן וישקני המלך שלמ' מנשיקות פיהו כמו מאז לפי שיש מקומות שנושקין על גב היד ועל הכתף אך אני מתאוה ושוקקת להיותו נוהג עמי כמנהג הראשון כחתן אל כלה פה אל פה:

מדרש זוטא - שיר השירים (בובר) פרשה א סימן ב

[ב] ישקני מנשיקות פיהו. זו עמידתו לפני הר סיני, שאמר להם משה כך אמר המקום ואמרו לו מפיו אנו רוצים לשמוע, ואמר לפני המקום מן התשובה אתה למד, הנה אנכי בא אליך בעב הענן (שמות י"ט ט), רוצים אנו לראותו, אמר להם הקדוש ברוך הוא רוצים אתם לראותי ואני מתאוה לראותכם, שנאמר הראיני את מראיך (שה"ש = שיר השירים = ב' י"ד).